

EUROPOS SAJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ**SUSITARIMAS****DĖL KARINIO IR CIVILIŲ PERSONALO, PERKELTO Į EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJAS, VADAVIEČIŲ IR PAJĖGŲ, KURIOS GALI BŪTI PRISKIRTOS EUROPOS SAJUNGAI RENGIANČIAMS ĮGYVENDINTI IR ĮGYVENDINANT EUROPOS SAJUNGOS SUTARTIES 17 STRAIPSNIO 2 DALYJE NURODYTAS UŽDUOTIS, ĮSKAITANT PRATYBAS, BEI VALSTYBIŲ NARIŲ KARINIO IR CIVILIŲ PERSONALO, PRISKIRTO EUROPOS SAJUNGAI ŠIOMS UŽDUOTIMS VYKDYTI, STATUSO****(ES SOFA)****(2003/C 321/02)**

EUROPOS SAJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI, SUSIRINKĘ TARYBOJE,

atsižvelgdami į Europos Sąjungos sutartį (ESS), ypač į jos V antraštinę dalį, kadangi:

1) Europos Vadovų Taryba, įgyvendindama bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), nusprendė suteikti Europos Sąjungai pajėgumus, reikalingus sprendimams dėl visų rūšių konfliktų prevencijos ir krizių valdymo užduočių, apibrėžtų ESS, priimti ir įgyvendinti;

2) nacionaliniai sprendimai siųsti pajėgas iš Europos Sąjungos valstybių narių (toliau - valstybės narės) į kitų valstybių narių teritoriją ir priimti šias valstybių narių pajėgas rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, bus priimami vadovaujantis ESS V antraštinės dalies nuostatomis, ypač jos 23 straipsnio 1 dalimi, ir suinteresuotų valstybių narių atskirais susitarimais;

3) jei pratybos arba operacijos vyks ne valstybių narių teritorijoje, su trečiosiomis šalimis turi būti sudaryti specialūs susitarimai;

4) šio Susitarimo nuostatos neturi įtakos šalių įsipareigojimams ir teisėms pagal tarptautinius susitarimus ir kitus tarptautinius dokumentus, steigiančius tarptautinius teismus, įskaitant Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą,

S U S I T A R Ė:

I DALIS**VISAM KARINIAM IR CIVILIŲ PERSONALUI BENDROS NUOSTATOS****1 straipsnis**

Šiame Susitarime sąvoka:

1. „karinis personalas“ reiškia:

a) į Tarybos Generalinį sekretoriatą perkeltą valstybių narių karinį personalą, iš kurio suformuojamas Europos Sąjungos karinis štabas (ESKŠ);

b) karinį personalą, kuris nėra ES institucijų personalas, kurį valstybės narės Europos Sąjungos Karinio komiteto (ESKK) prašymu gali perkelti į ESKŠ siekiant laikinai pastiprinti pajėgas rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas;

c) valstybių narių karinį personalą, perkeltą į vadavietes ir pajėgas, kurios gali būti priskirtos ES, arba jų personalą, rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas

užduotis, įskaitant pratybas;

2. „civilių personalas“ reiškia civilių personalą, valstybių narių perkeltą į ES institucijas darbui rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, arba civilių personalą, išskyrus vietoje samdytą personalą, dirbantį vadavietėse arba pajėgose, arba kitaip valstybių narių ES priskirtą tam pačiam darbui;

3. „išlaikytinis“ reiškia bet kokią asmenį, siunčiančiosios valstybės įstatymų apibrėžtą ar pripažintą karinio ar civilių personalo nario šeimos nariu arba įvardytą jo namų ūkio nariu. Tačiau kai pagal minėtus įstatymus šeimos ar namų ūkio nariu laikomas tik tas, kuris gyvena kartu su karinio ar civilių personalo nariu, ši sąlyga laikoma įvykdyta, jei jis iš esmės yra to nario išlaikomas;

4. „pajėgos“ reiškia asmenis, priklausančius šio straipsnio 1 ir 2 dalyse apibrėžtam kariniam ir civilių personalui, arba iš jų sudarytus junginius, tačiau su sąlyga, kad suinteresuotos valstybės narės gali susitarti, kad kai kurie asmenys, vienetai, junginiai ar kiti dariniai pagal šį Susitarimą nelaikomi sudarančiais pajėgas ar joms priklausančiais;

5. „vadavietė“ reiškia vadavietę, kurią valstybių narių teritorijoje įsteigia viena arba kelios valstybės narės arba tarptautinė organizacija ir kuri gali būti priskiriama ES rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas;

6. „siunčiančioji valstybė“ reiškia valstybę narę, kuriai priklauso karinio ar civilių personalo narys ar pajėgos;

7. „priimančioji valstybė“ reiškia valstybę narę, kurios teritorijoje yra karinio ar civilių personalo narys, pajėgos arba vadavietė, nesvarbu, ar jie joje būtų dislokuoti, išskleisti ar vyktų per ją tranzitu pagal asmeninį ar kolektyvinį misijos įsakymą arba perkėlimo į ES institucijas įsakymą.

2 straipsnis

1. Valstybės narės, esant būtinybei, padeda 1 straipsnyje nurodytam personalui bei jų išlaikytiniams į ją atvykti ir būti joje tarnybinės veiklos tikslais ir iš jos išvykti. Tačiau personalo narių ir jų išlaikytinių gali būti paprašyta pateikti patvirtinimą, kad jie priklauso 1 straipsnyje apibrėžtomis kategorijoms.

2. Šiam tikslui ir nepažeidžiant taisyklių, taikomų laisvam asmenų judėjimui pagal Bendrijos teisę, pakanka asmeninio ar kolektyvinio judėjimo įsakymo arba perkėlimo į ES institucijas įsakymo.

3 straipsnis

Karinis ir civilių personalas bei jų išlaikytiniai privalo laikytis priimančiosios valstybės teisės ir susilaikyti nuo su šio Susitarimo dvasia nesuderinamų veiksmų.

4 straipsnis

Šio Susitarimo tikslais:

1. Siunčiančiosios valstybės karinių tarnybų išduoti vairuotojų pažymėjimai ar leidimai priimančiosios valstybės teritorijoje pripažįstami galiojančiais atitinkamoms karinėms transporto priemonėms.

2. Bet kurios valstybės narės įgaliotas personalas gali teikti bet kurios kitos valstybės narės pajėgų ir vadaviečių personalui medicinos ir odontologo paslaugas.

5 straipsnis

Karinis personalas ir visas atitinkamas civilių personalas dėvi uniformą remiantis

siunčiančiojoje valstybėje galiojančia tvarka.

6 straipsnis

Be registracijos numerių, transporto priemonės su specialiais siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų arba administracijos valstybinio numerio ženklais, taip pat pažymimos skiriamaisiais valstybinę priklausomybę nurodančiais ženklais.

II DALIS

TIK Į ES INSTITUCIJAS PERKELTAM KARINIAM AR CIVILIŲ PERSONALUI TAIKOMOS NUOSTATOS

7 straipsnis

Į ES institucijas perkeltas karinis ar civilių personalas gali turėti ir nešioti ginklus pagal 13 straipsnį, kai dirba vadavietėse ar pajėgose, kurios gali būti priskirtos ES rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, arba kai jie dalyvauja šių užduočių vykdymo misijose.

8 straipsnis

1. Į ES institucijas perkelta karinio ar civilių personalo nariai naudojami imunitetu nuo teisminės jurisdikcijos už veiksmus, išreikštus raštu ar žodžiu, ir už visus jų veiksmus, atliktus vykdant tarnybines pareigas; šiuo imunitetu jie naudojami ir perkėlimo terminui pasibaigus.

2. Šiame straipsnyje nurodytas imunitetas suteikiamas siekiant užtikrinti ES interesus, o ne personalo naudai.

3. Ir siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija, ir atitinkamos ES institucijos atsisako į ES institucijas perkelta karinio ar civilių personalo imuniteto, jei šis imunitetas trukdytų vykdyti teisingumą ir jei minėta kompetentinga valstybės institucija arba atitinkama ES institucija galėtų jo atsisakyti nepažeisdama Europos Sąjungos interesų.

4. Siekdamas padėti sklandžiai vykdyti teisingumą, ES institucijos nuolat bendradarbiauja su kompetentingomis valstybių narių institucijomis ir imasi veiksmų, užkertančių kelią bet kokiam piktnaudžiavimui pagal šį straipsnį suteiktu imunitetu.

5. Jei kuri nors valstybės narės kompetentinga arba teisminė institucija mano, kad buvo piktnaudžiuojama pagal šį straipsnį suteiktu imunitetu, kompetentinga siunčiančiosios valstybės institucija ir atitinkama ES institucija paprašytos konsultuojasi su tos valstybės narės kompetentinga institucija, kad nustatytų, ar toks piktnaudžiavimas buvo.

6. Jei konsultacijomis nepasiekiami abi šalis tenkinančio rezultato, sprendimui priimti ginčas perduodamas nagrinėti atitinkamai ES institucijai.

7. Jei ginčo išspręsti neįmanoma, atitinkama ES institucija priima išsamią ginčo sprendimo procedūrą. Taryba šią procedūrą priima visais balsais.

III DALIS

TIK VADAVIETĖMS IR KARINĖMS PAJĖGOMS IR JOSE DIRBANČIAM KARINIAM IR CIVILIŲ PERSONALUI TAIKOMOS NUOSTATOS

9 straipsnis

Rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, 1 straipsnyje nurodytoms vadavietėms, pajėgoms bei jų personalui su savo įranga bus leista vykti tranzitu per valstybės narės teritoriją ir joje laikinai išsiskleisti tik gavus tos valstybės narės kompetentingų institucijų sutikimą.

10 straipsnis

Kariniam ir civilių personalui suteikiama skubi medicinos pagalba ir odontologo paslaugos, įskaitant hospitalizavimą, tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir panašiam priimančiosios valstybės personalui.

11 straipsnis

Atsižvelgdamos į jau galiojančius susitarimus ar susitarimus, kuriuos įgaliojoti siunčiančiosios ir priimančiosios valstybių atstovai gali sudaryti po šio Susitarimo įsigaliojimo, priimančiosios valstybės institucijos prisiima visą atsakomybę už tai, kad vienetai, junginiai ar kiti dariniai būtų deramai aprūpinti jiems reikalingais pastatais ir žemės sklypais bei su jais susijusiais įrenginiais ir paslaugomis. Šie susitarimai ir priemonės turi kiek galima labiau atitikti panašių priimančiosios valstybės vienetų, junginių ar kitų darinių apgyvendinimą civilių ar karinėse patalpose reglamentuojančius teisės aktus.

Jei specialus susitarimas nenustato kitaip, teises ir pareigas, atsirandančias iš apsisistojimo pastatuose ar naudojimosi pastatais, žemės sklypais, įrenginiais ar paslaugomis, nustato priimančiosios valstybės įstatymai.

12 straipsnis

1. Vienetai, dariniai ar junginiai, kuriuos paprastai sudaro karinis arba civilių personalas, turi teisę vykdyti policijos funkcijas stovyklose, įstaigose, vadavietėse ar kitose patalpose, kuriose tik jie yra apsistoję pagal susitarimą su priimančia valstybe. Tokių vienetų, darinių ar junginių policija gali imtis visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų tvarką ir saugumą tokiose vietose.

2. Už tokių patalpų ribų šio straipsnio 1 dalyje nurodyta policija pasitelkiama atlikti savo funkcijas tik tiek, kiek to reikia karinių pajėgų narių drausmei ir tvarkai palaikyti, tik pagal susitarimą su priimančiosios valstybės institucijomis ir tik kartu su jomis.

13 straipsnis

1. Karinio personalo nariai gali turėti ir nešioti tarnybinius ginklus, jei jiems duoti įsakymai tam suteikia įgaliojimus ir jei dėl to susitarta su priimančiosios valstybės institucijomis.

2. Civilių personalas gali turėti ir nešioti tarnybinius ginklus, jei jiems duoti įgaliojimai siunčiančiosios valstybės nacionalinės teisės aktų nustatyta tvarka ir esant priimančiosios valstybės institucijų sutikimui.

14 straipsnis

Vadavietės ir pajėgos naudojasi tokiomis pačiomis pašto ir telekomunikacijų bei transporto paslaugomis ir jiems taikomos tokios pačios mokesčių už naudojimąsi šiomis paslaugomis nuolaidos kaip ir priimančiosios valstybės pajėgoms pagal tos valstybės taisykles ir teisės aktus.

15 straipsnis

1. Archyvai ir kiti oficialūs vadavietės dokumentai, saugomi šios vadavietės naudojamose patalpose arba valdomi tinkamai įgalioto vadavietės nario, yra neliečiami, išskyrus tuos atvejus, kai vadavietė atsisako šio imuniteto. Priimančiosios valstybės prašymu ir dalyvaujant jos atstovui, vadavietė patikrina bet kuriuos dokumentus, kad būtų patvirtintas jų imunitetas pagal šį straipsnį.

2. Jei priimančiosios valstybės kompetentinga arba teisminė institucija mano, kad buvo piktnaudžiuojama šio straipsnio suteiktu neliečiamumu, Taryba paprašyta konsultuojasi su kompetentingomis priimančiosios valstybės institucijomis, kad nustatytų, ar buvo piktnaudžiuojama.

3. Jei konsultacijomis nepasiekama abi šalis tenkinančio rezultato, sprendimui priimti ginčas perduodamas nagrinėti Tarybai. Jei ginčo išspręsti neįmanoma, Taryba visais balsais priima išsamią ginčo sprendimo procedūrą.

16 straipsnis

Siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, taikant valstybių narių tarpusavyje pasirašytas dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis ir nepažeidžiant priimančiosios valstybės teisės apmokestinti karinio ir civilių personalo narius, kurie yra jos piliečiai arba kurie nuolat gyvena priimančiojoje valstybėje:

1. Jei teisinis apmokestinimo pagrindas priimančiojoje valstybėje priklauso nuo asmens buvimo ar nuolatinės gyvenamosios vietos, laikotarpiu, kuriuos karinio ar civilių personalo narys praleidžia tos valstybės teritorijoje tik dėl jo priklausymo kariniam ar civilių personalui, apmokestinimo tikslais nelaikomi gyvenimo tos valstybės teritorijoje laikotarpiu arba buvimo ar nuolatinės gyvenamosios vietos pasikeitimu.

2. Karinio ir civilių personalo nariai priimančiojoje valstybėje atleidžiami nuo mokesčių, mokamų nuo siunčiančiosios valstybės jiems mokamo atlyginimo ir kitų su tarnyba susijusių pajamų, taip pat neapmokestinamas jų materialusis kilnojamasis turtas, kurio buvimo priimančiojoje valstybėje vienintelė priežastis yra laikinas šių asmenų apsistojimas joje.

3. Jokia šio straipsnio nuostata neapriboja priimančiosios valstybės teisės apmokestinti karinio ar civilių personalo nario pajamas iš kitos, nei jo tarnyba, pelno siekiančios veiklos, kuria jis gali užsiimti priimančiojoje valstybėje; be to, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atleidimą nuo mokesčių, mokamų nuo atlyginimo ir kitų su tarnyba susijusių pajamų bei už materialųjį kilnojamąjį turtą, jokia šio straipsnio nuostata neapriboja priimančiosios valstybės teisės apmokestinti karinio ar civilių personalo narių tokiais mokesčiais, kokius jie turi mokėti pagal tos valstybės teisę, net ir tuo atveju, kai jo buvimo vieta ar nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne priimančiosios valstybės teritorijoje.

4. Šio straipsnio nuostatos netaikomos muitams. „Muitai“ – tai maito mokesčiai ir visos kitos rinkliavos ir mokesčiai, mokami atitinkamai už importą arba eksportą, išskyrus už suteiktas paslaugas imamas rinkliavas ir mokesčius.

17 straipsnis

1. Siunčiančiosios valstybės institucijos turi teisę įgyvendinti visą siunčiančiosios valstybės įstatymų joms suteiktą baudžiamąją ir drausminę jurisdikciją kariniam personalui, taip pat ir civilių personalui, kuriam, išskleistam su siunčiančiosios valstybės visomis ar atskirų rūšių ginkluotomis pajėgomis, yra taikoma šias ginkluotąsias pajėgas reglamentuojanti teisė.

2. Priimančiosios valstybės institucijos turi teisę įgyvendinti jurisdikciją karinio ir civilių personalo nariams bei jų išlaikytiniams dėl priimančiosios valstybės teritorijoje padarytų ir pagal jos teisę baudžiamų teisės pažeidimų.

3. Siunčiančiosios valstybės institucijos turi teisę į išimtinę jurisdikciją kariniam personalui, taip pat ir civilių personalui, kuriam, išskleistam su siunčiančiosios valstybės visomis ar atskirų

rūšių ginkluotomis pajėgomis, yra taikoma šias ginkluotąsias pajėgas reglamentuojanti teisė, dėl teisės pažeidimų, įskaitant su jos saugumu susijusius teisės pažeidimus, baudžiamų pagal siunčiančiosios valstybės teisę, bet ne pagal priimančiosios valstybės teisę.

4. Priimančiosios valstybės institucijos turi teisę į išimtinę jurisdikciją karinio ir civilių personalo nariams bei jų išlaikytiniams dėl teisės pažeidimų, įskaitant su jos saugumu susijusius teisės pažeidimus, baudžiamų pagal jos teisę, bet ne pagal siunčiančiosios valstybės teisę.

5. Šio straipsnio 3, 4 ir 6 dalyse minimas su valstybės saugumu susijęs teisės pažeidimas – tai:

a) valstybės išdavimas;

b) diversija, šnipinėjimas, taip pat įstatymų, susijusių su tos valstybės arba jos krašto apsaugos paslaptimis, pažeidimas.

6. Tais atvejais, kai abi valstybės vienu metu turi teisę įgyvendinti jurisdikciją, taikomos šios nuostatos:

a) kompetentingos siunčiančiosios valstybės institucijos turi pirmumo teisę įgyvendinti jurisdikciją kariniam personalui, taip pat ir civilių personalui, kuriam, išskleistam su siunčiančiosios valstybės visomis ar atskirų rūšių ginkluotomis pajėgomis, yra taikoma šias ginkluotąsias pajėgas reglamentuojanti teisė, dėl:

i) teisės pažeidimų, nukreiptų išskirtinai prieš tos valstybės nuosavybę ar jos saugumą arba išskirtinai prieš tos valstybės karinio ar civilių personalo nario ar jo išlaikytinio asmenį ar nuosavybę;

ii) teisės pažeidimų, padarytų veikimu ar neveikimu vykdant tarnybines pareigas;

b) visų kitų teisės pažeidimų atvejais pirmumo teisė įgyvendinti jurisdikciją tenka priimančiosios valstybės institucijoms;

c) jei pirmumo teisę turinti valstybė nusprendžia neįgyvendinti jurisdikcijos, ji kaip galima greičiau apie tai praneša kitos valstybės institucijoms. Valstybės, turinčios pirmumo teisę, institucijos deramai atsižvelgia į kitos valstybės institucijų prašymą atsisakyti šios teisės tais atvejais, kai ta kita valstybė mano, kad toks atsisakymas būtų ypač svarbus.

7. Šio straipsnio nuostatos nesuteikia siunčiančiosios valstybės institucijoms teisės įgyvendinti jurisdikciją asmenims, kurie yra priimančiosios valstybės piliečiai arba nuolat gyvenantiems priimančiojoje valstybėje asmenims, nebent šie asmenys būtų siunčiančiosios valstybės pajėgų nariai.

18 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė atsisako visų savo reikalavimų bet kuriai kitai valstybei narei atlyginti žalą, padarytą jai priklausančiam turtui, naudojamam rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, jei:

a) tokią žalą padarė kitos valstybės narės karinio ar civilių personalo narys, vykdydamas su pirmiau minėtomis užduotimis susijusias pareigas; arba

b) tokia žala buvo padaryta panaudojus bet kokią kitai valstybei narei priklausančią ir jos tarnybų naudojamą kelių transporto priemonę, laivą ar orlaivį, jeigu žalą padariusi kelių transporto priemonė, laivas ar orlaivis buvo naudojami įgyvendinant pirmiau minėtas užduotis arba jeigu žala buvo padaryta tokiu tikslu naudojamam turtui.

Valstybė narė atsisako savo reikalavimų bet kuriai kitai valstybei narei dėl atlyginimo už gelbėjimo darbus jūroje, jei išgelbėtas laivas arba krovinyas priklauso vienai iš valstybių narių ir buvo naudojamas jos ginkluotųjų pajėgų įgyvendinant pirmiau minėtas užduotis.

2. a) Jei suinteresuotos valstybės narės nesusitaria kitaip, kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais padaroma ar atsiranda žala kitam turtui, kuris priklauso vienai iš valstybių narių ir yra jos teritorijoje, bet kurios kitos valstybės narės atsakomybės klausimą sprendžia ir žalos dydį įvertina valstybės narės tarpusavio derybomis.

b) Tačiau kiekviena valstybė narė atsisako savo reikalavimų visais minėtais atvejais, kai žala mažesnė už sumą, kurią sprendimu visais balsais nustato Taryba.

Bet kuri kita valstybė narė, kurios turtui buvo padaryta žala to paties įvykio metu, taip pat atsisako savo reikalavimų atlyginti žalą, jei ji yra mažesnė už pirmiau minėtą sumą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse vartojama sąvoka „valstybei narei priklausantis turtas“ laivo atveju apima ir pagal laivo frachtavimo be įgulos sutartį valstybės narės naudojamą laivą, be įgulos jos rekvizuotą laivą arba kaip karo trofėjų konfiskuotą laivą, išskyrus atvejus, kai turto praradimo rizika ar atsakomybė tenka dariniui, kuris nėra valstybė narė.

4. Kiekviena valstybė narė atsisako visų reikalavimų bet kuriai kitai valstybei narei atlyginti žalą dėl bet kurio jos tarnybų karinio ar civilių personalo nario sužalojimo arba mirties jam vykdant tarnybines pareigas.

5. Reikalavimus atlyginti žalą (išskyrus sutartinius ir tuos reikalavimus, kuriems taikomos šio straipsnio 6 ir 7 dalys), pareikštus dėl karinio ar civilių personalo narių veikimo ar neveikimo vykdant tarnybines pareigas arba dėl bet kokio kito veikimo, neveikimo ar įvykio, už kurį teisiškai atsako karinės pajėgos, kai priimančiosios valstybės teritorijoje padaroma žala trečiosioms šalims, nesančioms valstybėmis narėmis, nagrinėja priimančioji valstybė, vadovaudamasi šiomis nuostatomis:

a) reikalavimai atlyginti žalą pateikiami, nagrinėjami ir sureguliuojami ar sprendimai dėl jų priimami pagal priimančiosios valstybės įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie taikomi reikalavimams, pareikštiems dėl jos pačios ginkluotųjų pajėgų veiklos;

b) priimančioji valstybė gali sureguliuoti tokius reikalavimus; ji savo valiuta sumoka sutartą ar sprendimu nustatytą kompensacijos sumą;

c) tokia kompensacija, nustatyta tiek pagal susitarimą, tiek pagal bylą išnagrinėjusio kompetentingo priimančiosios valstybės teismo sprendimą, taip pat galutinis kompensacijos reikalavimą atmetantis tokio teismo sprendimas suinteresuotoms valstybėms narėms yra privalomas ir galutinis;

d) apie kiekvieną priimančiosios valstybės patenkintą reikalavimą atlyginti žalą pranešama suinteresuotoms siunčiančiosioms valstybėms, kartu pateikiant išsamią informaciją ir pasiūlymą dėl kompensacijos paskirstymo pagal šios straipsnio dalies e punkto i, ii ir iii papunkčius. Jei per du mėnesius negaunama atsakymo, laikoma, kad su pasiūlytu kompensacijos paskirstymu sutinkama;

e) išlaidos, atsiradusios tenkinant reikalavimus atlyginti žalą pagal šios straipsnio dalies a, b ir c punktus ir šio straipsnio 2 dalį, valstybėms narėms paskirstomos taip:

i) jei už padarytą žalą atsako tik siunčiančioji valstybė, 25 procentus paskirtos ar priteistos kompensacijos sumos sumoka priimančioji valstybė, o 75 procentus – siunčiančioji valstybė;

ii) jei už žalą atsako daugiau negu viena valstybė, paskirta ar priteista kompensacijos suma paskirstoma toms valstybėms lygiomis dalimis; tačiau jei priimančioji valstybė nėra viena iš atsakingų valstybių, ji moka pusę kiekvienai iš siunčiančiųjų valstybių tenkančios sumos;

iii) jei žalą padarė valstybių narių tarnybos ir jos neįmanoma tiksliai priskirti vienai ar kelioms iš tų tarnybų, paskirta ar priteista kompensacijos suma paskirstoma suinteresuotoms valstybėms narėms lygiomis dalimis; tačiau jei priimančioji valstybė nėra viena iš valstybių, kurių tarnybos padarė žalą, ji moka pusę kiekvienai iš suinteresuotų siunčiančiųjų valstybių tenkančios sumos;

iv) kas pusę metų suinteresuotoms siunčiančiosioms valstybėms pateikiama ataskaita apie per pusę metų priimančiosios valstybės visais atvejais, kuriais buvo priimtas pasiūlytas procentiniu santykiu pagrįstas kompensacijos paskirstymas, sumokėtas sumas, kartu pateikiant prašymą atlyginti išlaidas. Išlaidos atlyginamos per kuo trumpesnę laiką priimančiosios valstybės valiuta;

f) jei taikant šios straipsnio dalies b ir e punktų nuostatas valstybė narė patirtų rimtų

sunkumų, ji, remdamasi tuo, kad klausimo pobūdis kitoks, gali kreiptis į kitas suinteresuotas valstybes nares su prašymu žalos atlyginimo klausimą spręsti tarpusavio derybomis;

g) karinio ar civilių personalo nariams negali būti priverstinai vykdomi priimančiojoje valstybėje priimti teismo sprendimai bylose, susijusiose su jų tarnybinių pareigų vykdymu;

h) išskyrus atvejus, kai šios straipsnio dalies e punktą taikomas šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems reikalavimams atlyginti žalą, šios straipsnio dalies nuostatos netaikomos jokiam reikalavimui atlyginti žalą, atsiradusią dėl laivo navigacijos ar eksploatavimo, krovinio pakrovimo, vežimo ar iškrovimo ar su tuo susijusia, jeigu tai nėra reikalavimai atlyginti žalą dėl asmens mirties ar kūno sužalojimo, kuriems netaikoma šio straipsnio 4 dalis.

6. Reikalavimai atlyginti žalą, pareikšti karinio ar civilių personalo nariams dėl žalą sukėlusio veikimo ar neveikimo, padaryto priimančiojoje valstybėje nevykdant tarnybinių pareigų, nagrinėjami tokia tvarka:

a) priimančiosios valstybės institucijos išnagrinėja reikalavimą ir, atsižvelgdamos į visas aplinkybes, įskaitant nukentėjusio asmens elgesį, teisingai ir nešališkai nustato kompensacijos pareiškėjui dydį ir parengia šiuo klausimu ataskaitą;

b) ataskaita pateikiama siunčiančiosios valstybės institucijoms, kurios nedelsdamos nusprendžia, ar pasiūlyti sumokėti *ex gratia* kompensaciją, o jei taip, tai kokio dydžio;

c) jei pasiūloma sumokėti *ex gratia* kompensaciją ir šį pasiūlymą pareiškėjas priima kaip visiškai patenkinantį jo reikalavimą, siunčiančiosios valstybės institucijos pačios sumoka kompensaciją ir praneša apie savo sprendimą bei sumokėtą sumą priimančiosios valstybės institucijoms;

d) jokia šios straipsnio dalies nuostata neturi įtakos priimančiosios valstybės teismų jurisdikcijai nagrinėti ieškinį, pareikštą karinio ar civilių personalo nariui, jeigu arba tol, kol nebus sumokėta visiškai reikalavimą patenkinanti kompensacija.

7. Reikalavimai atlyginti žalą, pareikšti dėl neteisėto siunčiančiosios valstybės tarnybų transporto priemonės panaudojimo, nagrinėjami pagal šio straipsnio 6 dalį, išskyrus atvejus, kai už tai teisiškai atsako tas vienetas, junginys ar darinys.

8. Jei kyla ginčas nesutariant, ar karinio ar civilių personalo narys žalingai veikė ar neveikė vykdydamas savo tarnybines pareigas arba ar siunčiančiosios valstybės tarnybų transporto priemonės panaudojimas buvo neteisėtas, ginčas sprendžiamas suinteresuotų valstybių narių tarpusavio derybomis.

9. Siunčiančioji valstybė nereikalauja, kad jos karinio ar civilių personalo nariams būtų taikomas imunitetas nuo priimančiosios valstybės teismų civilinės jurisdikcijos, išskyrus šio straipsnio 5 dalies g punkte nurodytus atvejus.

10. Siekdamas teisingai išnagrinėti ir išspręsti su valstybėmis narėmis susijusius reikalavimus atlyginti žalą, siunčiančiosios ir priimančiosios valstybių institucijos bendradarbiauja rinkdamos įrodymus.

11. Bet koks su reikalavimų atlyginti žalą sureguliuavimu susijęs ginčas, kurio nepavyko išspręsti suinteresuotų valstybių narių tarpusavio derybomis, perduodamas nagrinėti arbitrai, pasirinktam tų valstybių narių susitarimu iš priimančiosios valstybės piliečių, einančių ar ėusių aukštas teismines pareigas. Valstybėms narėms per du mėnesius nepavykus susitarti dėl arbitro, bet kuri iš jų gali prašyti Europos Bendrijų Teisingumo Teismo pirmininko parinkti asmenį, turintį nurodytą kvalifikaciją.

IV DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19 straipsnis

1. Šis Susitarimas tvirtinamas pagal valstybių narių konstitucinius reikalavimus.
2. Valstybės narės informuoja Europos Sąjungos Tarybos Generalinį Sekretorių apie konstitucinių procedūrų, reikalingų šiam Susitarimui patvirtinti, įvykdymą.
3. Šis Susitarimas įsigalioja antro mėnesio pirmą dieną po to, kai paskutinė valstybė narė praneša apie šio straipsnio 2 dalyje nurodytų konstitucinių procedūrų, reikalingų šiam Susitarimui patvirtinti, įvykdymą.
4. Europos Sąjungos Tarybos Generalinis Sekretorius yra šio Susitarimo depozitaras. Depozitaras šį Susitarimą paskelbia Europos Sąjungos *Oficialiajame leidinyje*, kartu pateikdamas informaciją apie jo įsigaliojimą po to, kai įvykdomos šio straipsnio 2 dalyje nurodytos konstitucinės procedūros.
 5. a) Šis Susitarimas taikomas tik metropolinei valstybių narių teritorijai.
 - b) Kiekviena valstybė narė gali pranešti Europos Sąjungos Tarybos Generaliniam Sekretoriui apie tai, kad šis Susitarimas taikomas ir kitoms teritorijoms, už kurių tarptautinius santykius ji atsako.
6. a) Šio Susitarimo I ir III dalių nuostatos taikomos tik vadavietėms ir karinėms pajėgoms bei jų personalui, kurie gali būti priskirti Europos Sąjungai rengiantis įgyvendinti ir įgyvendinant ESS 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis, įskaitant pratybas, jeigu tokių vadaviečių ir karinių pajėgų bei jų personalo statuso nereglamentuoja kitas susitarimas.
 - b) Jei tokių vadaviečių ir karinių pajėgų bei jų personalo statusą reglamentuoja kitas susitarimas, o šios vadavietės ir karinės pajėgos bei jų personalas vykdo pirmiau nurodytas užduotis, ES ir suinteresuotos valstybės ar organizacijos gali atskirai susitarti, kuris susitarimas taikomas tam tikrai operacijai ar pratyboms.
 - c) Kai dėl operacijos arba pratybų neįmanoma sudaryti specialių susitarimų, tai operacijai ar pratyboms taikomas tas kitas susitarimas.
7. Kai veikloje, kuriai taikomas šis Susitarimas, dalyvauja trečiosios šalys, jų dalyvavimą reglamentuojančiuose susitarimuose gali būti įtvirtinta nuostata, numatanti, kad šioms trečiosioms šalims, kai jos vykdo minėtą veiklą, taikomas ir šis Susitarimas.
8. Šio Susitarimo nuostatos gali būti keičiamos ar pildomos visais balsais priimtu rašytiniu susitarimu Europos Sąjungos Taryboje valstybių narių vyriausybių atstovų susitikimo metu.

Pasirašytas du tūkstančiai trečių metų lapkričio septynioliktą dieną Briuselyje.
